

Memorial Day of Canada in the Netherlands 28 oktober 2018.

Toespraak burgemeester Frank Petter tijdens de ceremonie op de Canadese begraafplaats.

“Gisteren tijdens de herdenking op het Thaliaplein herinnerde ik aan de bevrijding van Bergen op Zoom op die grauwe druilerige vrijdag 27 oktober 1944. Hoe de Canadese tanks schijnbaar ongehinderd de stad binnen reden en gul sigaretten, chocolade en andere heerlijkheden uitdeelden. Ik vertelde over de euforie, de blijdschap. Maar ook van het tragisch ongeval, toen een salvo uit een machinegeweer van één van de tanks twee jonge mensen –midden in de feest vreugde- het leven kostte. Het beeld bestaat dat het allemaal wel mee viel in en rond Bergen op Zoom. Maar in wat nu de gemeente Woensdrecht is en in Welberg, nu gemeente Steenberg en vielen vreselijk veel slachtoffers ook onder burgers. Er vielen ook nog doden nadat het gebied was bevrijd. In maart 1945 zaaide een V1 dood en verderf in een woonblok aan de rand van het oude centrum van Bergen op Zoom.

Als we die verhalen horen beseffen we: er is niet alleen ellende voor de bevrijding en de dankbaarheid erna. Nee ook de vrijheid heeft haar muren en haar tralievenster. De slag om de Schelde kende vele militaire en burgerslachtoffers. Hoe denkt u dat de Canadese gezinnen en de Zeeuwse families van deze gevallen de bevrijding gevierd hebben? Is onze triomf op bevrijdingsdag niet op voorhand te voorbarig? De wanhoop dat de bevrijding maar niet een situatie is die eeuwig voortduurt is zo mooi verwoord in het gedicht *“a mothers prayer”* dat we zoëven hoorden. Het verwoord de angst van de moeder van een soldaat die gestreden heeft in de buurt van Woensdrecht. Ze besluit haar gedicht met de wens dat de wereld in vrede leeft, geen oorlog meer zal kennen: *“And the whole wide world shall live in peace, Dear Lord make all war’s to cease.”*

De Tweede Wereldoorlog ligt ver achter ons. Nog maar weinig mensen die deze wereldbrand hebben meegemaakt, zijn onder ons. Maar dit betekent niet dat er geen ‘ervaringsdeskundigen’ zijn van oorlog en conflict. Denk aan de vluchtelingen uit onder meer Syrië, die elders een veilig heenkomen probeerden te vinden. Maar denk ook aan dat wat criminaliteit en ondermijning doen met ons en onze kinderen. Een collega-burgemeester en zijn gezin die moeten onderduiken. Ik gebruik met opzet dat woord: onderduiken. Voor ons gevoel was dat toch een woord van toen en ooit. De tijd van opa en oma. In Waalre is in 2012 een gemeentehuis door criminelen in de fik gestoken. Beseffen wij dat die dure vrijheid die is bevochten door die soldaten waarvan de stoffelijke resten ons hier omringen vandaag de dag bedreigt wordt op een gemeentehuis? Vorige week raakte ik getripped door een verhaal in een van de landelijke dagbladen over Barbara Visser. Ze is de huidige staatssecretaris van Defensie. Haar familie van moederskant komt uit Kroatië. Het gebied waar in de jaren 1990 een felle en niets of niemand ontziende burgeroorlog woedde. Barbara heeft gezien wat deze oorlog teweeg heeft gebracht. Ze heeft moeten ondervinden wat het is je zorgen te moeten maken over je familie. Of die nog wel in leven zijn en zo ja onder welke omstandigheden. Dan kun je zelf bevrijd zijn en in vrijheid leven, maar als je ziet hoe wereldwijd en dichtbij die vrijheid wordt bedreigd slaat je de schrik om het hart. Overal

steekt het beest de kop op, in telkens andere gedaanten. Soms is het alsof alles weer opnieuw gaat beginnen. Al dringt het niet altijd tot ons door. Hebben wij sinds onze bevrijding tussen haakjes geleefd en worden nu de haakjes gesloten? Zijn wij bevrijd of waren wij bevrijd?

Vandaag zien we hier ook jongeren. Het valt me op dat deze groep in omvang groeit. En dat is goed. Samen met de schoolbesturen werken we er hard aan om jongeren meer te betrekken bij de thema's vrede en vrijheid.

Beste mensen: vergis u niet. Denk niet dat jongeren onverschillig zijn over de betekenis van onze vrijheid. In eerdere gesprekken met jongeren die betrokken zijn bij het bezoekerscentrum dat we hier bij de erevelden in Bergen op Zoom willen realiseren, kwam ik er achter dat jongeren heel bewust bezig zijn met die kwetsbare vrede en die niet vanzelfsprekende vrijheid. Het is goed dat hier vandaag jongeren zijn die deze ceremonie meemaken. Want zij belichamen de hoop en het besef dat onze bevrijding niet alleen achter ons ligt maar ook voor ons. Zij inspireren elkaar en ons om van vrijheid een werkwoord te maken iets waarmee we aan de slag gaan. Het is als met het weer gisteren: kou en regen, maar dan opeens breekt de zon door en verwarmt de straten en de pleinen van onze mooie gemeente, verwarmt de gezichten van ons als burgers. En de jonge soldaten die gesneuveld zijn in de oorlog en die niet veel ouder waren dan de jongeren die hier nu zijn staan als een beschermende kring om hen en om ons heen. Wij waren bevrijd en wij zullen weer bevrijd zijn!

Wat zal het mooi zijn als die ervaring van benauwdheid en bevrijding ook voelbaar gaat worden in het bezoekerscentrum dat we hier met elkaar hopen te bouwen

Onze bevrijding mag uiteindelijk als een klaroenstoot klinken. Zoals uit de trompetten van Wachtpost 13 XXL die we gisteren na de herdenking mochten horen. Zij gingen al in optocht door de stad. En er gaat achter hen aan een stoet van mensen door de wereld en door de tijd. Wij waren bevrijd en wij zullen bevrijd zijn, wij allemaal! Ik dank u voor uw aandacht!"